

Poep onder de loep

DE EERSTE UITNODIGINGEN VOOR HET BEVOLKINGSONDERZOEK NAAR DARMKANKER VALLEN IN JANUARI OP DE MAT. HIERMEE MOETEN 2400 STERFGEVALLEN PER JAAR WORDEN VOORKOMEN. TWAALF VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER HET ONDERZOEK.

TEKST: ANNE LOYEN

1 Wat is darmkanker en hoe vaak komt hij voor?

Met darmkanker wordt in de medische wereld kanker in de dikke darm (colon) en de endeldarm (rectum) bedoeld: de laatste delen van het darmstelsel. Darmkanker begint meestal als een poliep, een uitstulping aan de binnenwand van de darm. De meeste poliepen zijn goedaardig en zullen dat ook blijven, maar een poliep kan uitgroeien tot een kwaadaardige tumor, en dan is er sprake van darmkanker.

Darmkanker komt veel voor: van elke 100 Nederlanders zullen er 4 tot 5 tijdens hun leven darmkanker krijgen. In 2010 overleden ruim 5000 mensen aan deze ziekte. Darmkanker komt iets vaker voor bij mannen, en de kans neemt toe met de leeftijd.

2 Waarom een bevolkingsonderzoek naar darmkanker?

Hoe eerder darmkanker wordt ontdekt, des te groter is de kans op genezing. Daarom heeft Edith Schippers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in 2011 op advies van de Gezondheidsraad besloten het bevolkingsonderzoek naar darmkanker in te voeren. De raad constateerde in 2009 op basis van proefbevolkingsonderzoek en modelberekeningen dat het onderzoek op de lange termijn 2400 sterfgevallen per jaar kan helpen voorkomen.

3 Hoe wordt dat onderzoek gefinancierd?

Het bevolkingsonderzoek kost de overheid jaarlijks zo'n €20 miljoen. Deelname is vrijwillig en gratis.

Mocht u worden doorverwezen voor vervolgonderzoek, dan is het mogelijk dat deze kosten in uw eigen risico van de zorgverzekering vallen.

4 Wie krijgt een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek?

In de leeftijdsgroep tussen 55 en 75 jaar komt darmkanker het meest voor. Tussen 2014 en 2019 krijgt daarom iedereen van 55 tot 75 jaar ten minste één keer een uitnodiging voor dit bevolkingsonderzoek. En vanaf 2019 krijgen mensen in deze leeftijdsgroep elke twee jaar een uitnodiging.

Op www.bevolkingsonderzoekdarmkanker.nl kunt u uw geboortejaar invullen om te zien in welk jaar u de eerste uitnodiging ontvangt voor deelname aan het bevolkingsonderzoek.

5 Ben ik verplicht mee te doen aan het onderzoek?

Nee, deelname aan het bevolkingsonderzoek naar darmkanker is op vrijwillige basis. In Gezondgids nummer 5 van 2013 kunt u de voor- en nadelen van deelname aan een bevolkingsonderzoek nog eens nalezen.

6 Wat houdt het onderzoek naar darmkanker precies in?

Bij het onderzoek wordt gekeken of er bloed in uw ontlasting zit. Bloed in de ontlasting kan namelijk een teken zijn van darmkanker. Omdat dit bloed vaak niet zichtbaar is met het blote oog, wordt een heel klein beetje van uw ontlasting in een laboratorium onderzocht.

Om dit te kunnen doen, ontvangt u tegelijk met de uitnodiging een buisje waarin u zelf gemakkelijk ontlasting kunt verzamelen. Hoe u dit doet, staat stapsgewijs in de bijgeleverde gebruiksaanwijzing. Het buisje stuurt u – gratis – terug in de erbij geleverde retourenvelop.

7 Welke uitslag kan de test hebben?

Er zijn twee uitslagen mogelijk: er is geen aanleiding voor vervolgonderzoek of er is bloed in de ontlasting gevonden. In beide gevallen ontvangt u een brief met daarin de uitslag van de test en wat dat voor u betekent.

8 Wat betekent het als er geen bloed is gevonden?

Als met het laboratoriumonderzoek geen bloed is gevonden, hoeft u niets te doen. Maar let op! Het is geen garantie dat u nooit darmkanker krijgt. Darmkanker kan op elk moment ontstaan, en de test is slechts een momentopname. Dat is de reden waarom u elke twee jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek krijgt.

Omdat er een heel kleine kans is dat u wel darmkanker heeft terwijl dat niet direct uit de test blijkt, is het altijd belangrijk met klachten naar de huisarts te gaan. Bijvoorbeeld als uw ontlastingspatroon verandert of als u bloed in de ontlasting ziet.

9 Wat gebeurt er als er bloed in mijn ontlasting is gevonden?

Als uit het laboratoriumonderzoek blijkt dat er bloed in uw ontlasting zit, krijgt u een uitnodiging voor vervolgonderzoek in een colonoscopiecentrum; meestal is dat in een ziekenhuis. Dat onderzoek is nodig om te bekijken of u poliepen of darmkanker heeft.

Dit vervolgonderzoek bestaat uit twee delen: eerst een intakegesprek en daarna een inwendig kijkonderzoek, of colonoscopie. Van het ziekenhuis krijgt u uitgebreide informatie over dit onderzoek. De arts kijkt – via de anus – met een flexibele buis met een kleine camera in de darm. Op deze manier worden poliepen opgespoord. Als de arts geen afwijkingen vindt, krijgt u dat meteen te horen. Als de arts wel iets ontdekt, wordt dat indien mogelijk meteen verwijderd en opgestuurd voor onderzoek.

Ook is het mogelijk dat de arts, ook al ziet hij geen afwijkingen, toch een klein stukje weefsel uit de darmwand haalt voor nader onderzoek. In beide gevallen maakt u een nieuwe afspraak om met de arts de uitslag van het onderzoek te bespreken.

10 Bij hoeveel mensen wordt uiteindelijk darmkanker ontdekt?

Uit proefbevolkingsonderzoek bleek dat bij gemiddeld 50 van de 1000 mensen die meedoen aan het bevolkingsonderzoek, bloed in de ontlasting wordt gevonden. Bij die 5% van de deelnemers is dus een inwendig kijkonderzoek nodig. Bij 13 mensen wordt vervolgens niets ontdekt.

Van de overige 37 mensen blijkt uit het proefbevolkingsonderzoek bij 33 mensen sprake te zijn van beginnende (12) of gevorderde (21) poliepen. Bij 4 van de 1000 mensen is daadwerkelijk darmkanker ontdekt.

11 Waarom zou ik meedoen als ik geen klachten heb?

Het bevolkingsonderzoek is erop gericht om darmkanker te ontdekken in een vroeg stadium, waarin er vaak nog geen klachten zijn. Hoe eerder de ziekte wordt ontdekt, hoe sneller de behandeling kan starten en hoe groter de kans is op genezing. Bij vroege opsporing is de behandeling van darmkanker vaak ook minder zwaar.

Als darmkanker al is uitgezaaid, overleeft slechts een op de tien patiënten de eerste vijf jaar. Als darmkanker vroeg wordt opgespoord, zijn gemiddeld negen van de tien patiënten na vijf jaar nog in leven.

12 Wat moet ik doen als ik nu al klachten heb?

De meestvoorkomende klachten die kunnen wijzen op darmkanker zijn een aanhoudende verandering in het ontlastingspatroon en bloed in de ontlasting. Heeft u last van (een van) deze of andere darmklachten? Of maakt u zich om een andere reden zorgen? Wacht dan niet op een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek, maar neem contact op met uw huisarts. ■

NA- EN VOORDELEN DARMKANKERSCREENING

Nadelen

- ➔ Darmkanker, of een voorstadium ervan, wordt niet altijd gevonden via het bevolkingsonderzoek. Daarnaast is het bevolkingsonderzoek een momentopname, het geeft geen garantie dat er geen darmkanker kan ontstaan.
- ➔ De voorbereiding en het ondergaan van de colonoscopie kunnen als vervelend worden ervaren.
- ➔ Als bij het vervolgonderzoek poliepen worden gevonden, worden deze verwijderd. Niet alle poliepen leiden tot darmkanker. Het kan dus zijn dat het niet nodig was de poliepen weg te halen.
- ➔ Als bij het vervolgonderzoek (colonoscopie) in het ziekenhuis afwijkingen worden gevonden, is meestal een ingreep nodig. Hieraan zijn risico's verbonden. Zo kunnen er complicaties optreden. Bij 2 op de 1000 colonoscopieën ontstaan complicaties.
- ➔ De uitslag van het bevolkingsonderzoek kan u ongerust maken. Mensen bij wie bloed in de ontlasting wordt gevonden, zitten tijdelijk in onzekerheid.
- ➔ Afhankelijk van uw eigen risico moet u misschien zelf een deel van het vervolgonderzoek (intake en colonoscopie) betalen.

Voordelen

- ➕ Door het bevolkingsonderzoek kunnen poliepen vroegtijdig worden ontdekt en behandeld. Hiermee kan in bepaalde gevallen darmkanker worden voorkomen.
- ➕ Het bevolkingsonderzoek naar darmkanker maakt het mogelijk om darmkanker in een vroeg stadium te ontdekken. Hierdoor is de behandeling vaak minder zwaar. Ook hebben mensen dan meer keuze in behandelingen. Door vroege opsporing is de kans op genezing groter.
- ➕ Door het bevolkingsonderzoek zullen minder mensen aan darmkanker overlijden. Het bevolkingsonderzoek kan op termijn jaarlijks 2400 sterfgevallen aan darmkanker helpen voorkomen.
- ➕ Het is een zelfafnametest. U hoeft geen afspraak te maken met een zorgverlener.
- ➕ Meedoen aan het bevolkingsonderzoek is gratis.
- ➕ Het bevolkingsonderzoek heeft directe aansluiting op de zorg. Als vervolgonderzoek nodig is, kunt u hiervoor snel terecht.

BRON: RIVM

Love Poep

Op www.lovepoep.nl van de Maag Lever Darmstichting vindt u tips en informatie over afwijkingen in de ontlasting.

i meer informatie

bevolkingsonderzoek-
darmkanker.nl